

RAPPORT

2021

Opplevd byrde knyttet til covid-19 smitteverntiltak mars 2021

Brita Askeland Winje
Trine Hessevik Paulsen
Trine Skogset Ofitserova
Jonas Lindstrøm
Anja Bråthen Kristoffersen

Utgitt av Folkehelseinstituttet
Område for Smittevern
November 2021

Tittel:

Opplevd byrde knyttet til covid-19 smitteverntiltak

Forfattere:

Brita Askeland Winje
Trine Hessevik Paulsen
Trine Skogset Ofitserova
Jonas Lindstrøm
Anja Bråthen Kristoffersen

Publikasjonstype: Rapport

Bestilling:

Rapporten kan lastes ned som pdf
på Folkehelseinstituttets nettsider: www.fhi.no

Rapporten kan også bestilles fra
Nasjonalt folkehelseinstitutt
Postboks 4404 Nydalen
NO-0403 Oslo
publikasjon@fhi.no
Telefon: 21 07 82 00

Grafisk designmal:

Per Kristian Svendsen og Grete Sømmer

Grafisk design omslag:

Fete Typer

ISBN elektronisk utgave: 978-82-8406-252-5

Emneord (MeSH): Covid-19, symptomer, overvåkning, smitteverntiltak, tiltaksbyrde, Symptometer

Sitering: Winje BA, Paulsen TH, Ofitserova TS, Lindstrøm J, Kristoffersen AB. "Opplevd byrde knyttet til covid-19 smitteverntiltak». [Perceived burden associated with covid-19 infection prevention and control measures] Rapport 2021. Oslo: Folkehelseinstituttet, 2021.

Innhold

1 Hovedbudskap	5
2 Innledning	6
2.1 Om Symptometer	6
3 Metode	7
3.1 Spørsmål knyttet til opplevd tiltaksbyrde knyttet til covid-19 smitteverntiltak	7
4 Resultater	8
4.1 Hovedfunn	8
4.2 Tiltak knyttet til begrensninger i sosial kontakt	9
4.3 Tiltak knyttet til begrensninger i fritid og reiser	12
4.4 Tiltak knyttet til begrensninger for barn og unge	15
4.5 Begrensninger ved undersøkelsen	17
5 Konklusjon	18
Vedlegg	19
Spørsmålene om tiltaksbyrde stilt i ukeskjema utsendt 08.03.2021	19

1 Hovedbudskap

Gjennom covid-19 pandemien har befolkningen levd med en rekke smitteverntiltak. Enkelte av disse har vært svært inngripende i menneskers liv og hverdag, med mulighet for negative konsekvenser for læring, sosialt liv og livskvalitet. For å få mer informasjon om opplevd byrde knyttet til ulike smitteverntiltak, ble deltagere i Symptometer, et covid-19 overvåkingssystem basert på selvrappotering av symptomer, invitert til å svare på spørsmål knyttet til tiltaksbyrde. Blant tiltak for å begrense sosial aktivitet var det å ikke kunne ha besøk hjemme, pålagt karantene og å holde avstand til venner og bekjente de tre mest belastende smitteverntiltakene på tvers av alder, kjønn og bo-område (Oslo, Viken og landet øvrig). Å ikke ha besøk hjemme opplevdes tyngst i de eldste aldersgruppene. Blant tiltak for å begrense reiser og fritid, ble stengte butikker opplevd som det mest belastende tiltaket i alle grupper. Det er betydelig flere som har krysset av for dette tiltaket enn øvrige tiltak. For flere av tiltakene var det en aldersgradient i opplevd byrde. Begrensninger i innenlandsreiser, stengte frisører og kulturtilbud ble i økende grad oppgitt som belastende ved økende alder. Skjenkestopp og stengte treningssentre og serveringssteder ble i økende grad oppgitt som belastende med synkende alder.

I tillegg ble respondenter som hadde hjemmeboende barn < 16 år spurt om opplevelse av smitteverntiltak for barn og unge. Flest opplever stengte skoler eller barnehager, ikke kunne delta på fritidsaktiviteter og gjentatte karantener som de tre mest belastende tiltakene i alle grupper. Stengte skoler og barnehager løftes frem som det mest belastende tiltaket. Det er betydelig flere som har krysset av for dette tiltaket enn øvrige tiltak i alle grupper. Gjentatte karantener oppleves mer belastende for familien enn for barnet.

2 Innledning

2.1 Om Symptometer

Symptometer er et overvåkingsverktøy som Folkehelseinstituttet bruker til å følge med på hvor stor andel av innbyggerne som til enhver tid har symptomer som kan skyldes covid-19. Et representativt utvalg av befolkningen 16 år og eldre ble høsten 2020 trukket fra Folkeregisteret og i uke 44-45 2020 invitert med i Symptometer. Til sammen 34 580 personer samtykket til deltagelse og fylte ut et skjema om bakgrunnsopplysninger.

Mer informasjon om Symptometer finnes her:

<https://www.fhi.no/hn/statistikk/symptometer/>

Deltagerne mottar hver uke et skjema med spørsmål om symptomer, testing og spørsmål knyttet til eksponeringsmuligheter for SARS-CoV-2. Resultater fra denne overvåkingen publiseres i instituttets ukerapport om koronaepidemien.

I uke 10 (fra 8. mars) fikk de 34 580 deltagerne i tillegg spørsmål om hvilke smitteverntiltak som opplevdes mest belastende. Totalt 13 708 deltagere (40 % av deltagerne) besvarte spørsmålene.

3 Metode

3.1 Spørsmål knyttet til opplevd tiltaksbyrde knyttet til covid-19 smitteverntiltak

Alle deltagerne ble stilt to spørsmål, ett knyttet til tiltak for begrensninger i sosial kontakt, og ett knyttet til begrensninger i fritid og reiser. Den innledende teksten for begge spørsmålene var:

*«Tenk deg at din kommune vurderer å innføre noen av tiltakene nedenfor for å stoppe koronaepidemien. **Hvilke 3 tiltak** ville vært mest belastende for deg personlig hvis de skulle vare de neste 4 ukene?»*

Deltagere med ansvar for barn yngre enn 16 år ble også bedt om å vurdere byrden av ulike smitteverntiltak knyttet til barn og unge. De ble bedt om å vurdere belastning ut i fra barnets perspektiv og deretter ut i fra familiens perspektiv. Den innledende teksten var lik. Spørsmål og svar er presentert i sin helhet til slutt i rapporten.

Spørsmål som ble stilt til alle. Majoriteten av de som besvarte spørsmålene var 40 år eller eldre; 384 (3%) var 16-25 år, 1712 (12%) var 26 til 40 år, 7401 54(%) var 41 til 65 år og 4211 (31%) var 65 år eller eldre. Det var 6319 (46%) menn og 7385 (54%) kvinner, for fire var kjønn ikke oppgitt. Blant respondentene bodde 2165 (16%) i Oslo, 3416 (25%) i Viken og 8127 (59%) i landet øvrig. Inndelingen i analysen ble gjort slik for å vurdere om personer som har levd med strenge tiltak over tid opplevde tiltaksbyrde på en annen måte enn i øvrige områder. I tillegg ble det undersøkt om personer som var bosatt i områder prioritert for geografisk skjevfordeling av vaksiner opplevde tiltaksbyrde ulikt fra øvrige. Totalt 2845 (21%) respondenter bodde i områder prioritert for vaksiner.

Spørsmål til deltakere med ansvar for barn yngre enn 16 år. Av de 13708 som besvarte ukeskjema opplyste 2224 at de var foresatte til barn yngre enn 16 år. Blant disse var 384 (17%) hjemmehørende i Oslo, 582 (26%) i Viken og 1258 (57%) i landet for øvrig.

4 Resultater

4.1 Hovedfunn

Byrde knyttet til begrensninger i sosial kontakt

- Unngå besøk i hjemmet, pålagt karantene og avstand til venner og bekjente oppleves av flest som ett av de tre mest belastende smitteverntiltakene på tvers av alder, kjønn og bo-område (Oslo, Viken og landet øvrig).
- Å ikke kunne ha besøk i eget hjem oppleves som det mest belastende tiltaket for alle grupper, men oppleves tyngst i den eldste aldersgruppen.
- Det er jevnt over små forskjeller mellom kjønn når det gjelder vurdering av tiltaksbyrde.
- Den yngste aldersgruppen (16 til 25 år) opplever begrensninger i antall kontakter, hjemmekontor og forbud mot private arrangementer som mer belastende enn øvrige aldersgrupper.
- Pålagt karantene oppleves noe mer belastende i Oslo og Viken enn i landet for øvrig.
- Holde avstand til andre på offentlig sted og forbud mot privat arrangement oppleves av færrest som topp tre belastende tiltak i alle grupper.

Byrde knyttet til begrensninger i reiser og fritid

- Stengte butikker oppleves som det mest belastende tiltaket i alle grupper. Det er betydelig flere som har krysset av for dette tiltaket enn øvrige tiltak.
- Begrensninger i innenlandsreiser, stengte frisører (for kvinner) og kulturtilbud ble i økende grad oppgitt som belastende ved økende alder.
- Stengte treningssentre og serveringssteder ble i økende grad oppgitt som belastende med synkende alder.
- Begrensninger på unødvendige utenlandsreiser og skjenkestopp oppleves av færrest som topp tre belastende tiltak i alle grupper.

Byrde knyttet til tiltak rettet mot barn og unge

- Flest opplever stengte skoler eller barnehager, ikke kunne delta på fritidsaktiviteter og gjentatte karantener som de tre mest belastende tiltakene i alle grupper.
- Stengte skoler og barnehager løftes frem som det mest belastende tiltaket. Det er betydelig flere som har krysset av for dette tiltaket enn øvrige tiltak i alle grupper.
- Gjentatte karantener oppleves mer belastende for familien enn for barnet.
- Å ikke kunne delta på idrettsstevner, samlinger og konkurranser oppleves av færrest som topp tre belastende tiltak i alle grupper.

4.2 Tiltak knyttet til begrensninger i sosial kontakt

Blant de 13708 respondentene haket 11673 (85%) av for tre ulike tiltak, 832 (6%) for to og 1203 (9%) haket kun av for ett tiltak. Det var ikke mulig å hake av for mer enn tre tiltak.

Tabell 1. Antall og andel avkryssinger for tiltak knyttet til begrensninger i sosial kontakt, fordelt etter aldersgruppe

Tiltak	Antall kryss	Andel (%) kryss	Andel (%) som valgte tiltaket (etter aldersgruppe)									
			Alle n, 13708		16-25 år n, 384		26-40 år n, 1712		41-65 år n, 7401		65+ år n, 4211	
			%	95%KI	%	95%KI	%	95%KI	%	95%KI	%	95%KI
Unngå besøk i hjemmet	9114	24	66	65.7–67.3	60	54.8–64.5	64	61.7–66.3	63	61.7–63.9	74	73.1–75.7
Pålagt karantene	8062	21	59	58.0–59.6	43	38.3–48.1	57	54.7–59.4	63	61.7–63.9	54	52.4–55.4
Holde avstand til venner/bekjente	6847	18	50	49.1–50.8	54	48.8–58.7	49	47.0–51.7	48	46.6–48.9	54	52.1–55.2
Ha begrensninger i antall kontakter ¹	4664	12	34	33.2–34.8	41	36.0–45.8	34	31.7–36.2	34	32.5–34.6	34	32.9–35.8
Begrensninger i mulighet til besøk i institusjoner ²	2150	6	16	15.1–16.3	17	13.7–21.2	14	12.1–15.3	16	15.4–17.1	15	14.3–16.5
Påbud om hjemmekontor	2061	5	15	14.4–15.6	27	22.8–31.7	21	19.5–23.4	20	19.2–21.0	2	2.0–2.9
Maks 5 gjester hjemme	1929	5	14	13.5–14.7	13	10.0–16.7	13	11.9–15.1	12	11.5–13.0	18	16.6–18.9
Holde avstand på offentlige steder	1731	5	13	12.1–13.2	14	10.9–17.9	10	8.7–11.5	13	11.9–13.4	14	12.6–14.6
Forbud mot privat arrangement	1328	4	10	9.2–10.2	18	14.7–22.3	12	10.6–13.7	9	8.3–9.6	9	8.4–10.1
Totalt	37886	100	-		-		-		-		-	

KI: konfidensintervall

¹ Ha begrensninger i antall personer en kan omgås ² Begrensede besøksmuligheter til nærstående i institusjoner

Det å unngå besøk i hjemmet, ha karantene og holde avstand til venner og bekjente oppleves som de tre mest belastende smitteverntiltakene i alle aldersgrupper. Unngå besøk i hjemmet oppleves som det mest belastende tiltaket i alle grupper (tabell 1).

Belastninger knyttet til ulike tiltak oppleves relativt likt mellom aldersgrupper, med unntak av hjemmekontor, som i liten grad er aktuelt for personer over 65 år. Den yngste aldersgruppen opplever begrensninger i antall kontakter, hjemmekontor og forbud mot private arrangementer som mer belastende enn øvrige aldersgrupper. I aldersgruppen over 65 år oppleves tiltak knyttet til å unngå besøk i hjemmet som mer belastende enn i øvrige aldersgrupper.

Tabell 2. Antall og andel avkryssinger ved tiltak knyttet til begrensninger i sosial kontakt, fordelt etter kjønn

Tiltak	Kvinner (n, 7385)*			Menn (n, 6319)		
	Antall kryss	Andel (%)	95% KI	Antall kryss	Andel (%)	95% KI
Unngå besøk i hjemmet	5221	71	69.6–71.7	3890	62	60.3–62.7
Pålagt karantene	4267	58	56.6–58.9	3792	60	58.8–61.2
Holde avstand til venner/bekjente	3698	50	48.9–51.2	3148	50	48.6–51.0
Ha begrensninger i antall kontakter ¹	2592	35	34.0–36.2	2071	33	31.6–33.9
Begrensninger i mulighet til besøk i institusjoner ²	1153	16	14.8–16.5	997	16	14.9–16.7
Påbud om hjemmekontor	1092	15	14.0–15.6	969	15	14.5–16.2
Maks 5 gjester hjemme	981	13	12.5–14.1	948	15	14.1–15.9
Holde avstand på offentlige steder	808	11	10.2–11.7	922	15	13.7–15.5
Forbud mot privat arrangement	606	8	7.6–8.9	721	11	10.6–12.2

¹ Ha begrensninger i antall personer en kan omgås

² Begrensede besøksmuligheter til nærstående i institusjoner

*For fire respondenter var kjønn ikke oppgitt

Å unngå besøk i hjemmet, ha karantene og holde avstand til venner og bekjente oppleves som de tre mest belastende smitteverntiltakene for begge kjønn. Kvinner opplever besøksrestriksjoner i hjemmet som mer belastende enn menn, mens menn opplever å holde avstand på offentlig sted og forbud mot privat arrangement som noe mer belastende enn kvinner.

Uavhengig av om man bor i Oslo, Viken eller i landet for øvrig så oppleves det mest belastende å ikke kunne ha besøk i sitt eget hjem. Karantene oppleves noe mer belastende i Oslo og Viken enn i landet for øvrig. Det kan gjenspeile at smitteverntiltak har vart lenge og vært strenge i disse områdene. For å vurdere om deltagere i områder der smittepresset og tiltaksbyrden har vært vedvarende høyt, skilte seg fra øvrige områder, skilte vi på områder som er prioritert for geografisk skjevfordeling av vaksine og ikke. Besvarelsene (ikke vist) viste et likt bilde som presentert over, med lite forskjell mellom områdene for de mest belastende tiltakene.

Tabell 3. Antall og andel avkryssninger ved tiltak knyttet til begrenset sosial kontakt, etter boområde

Tiltak	Oslo n, 2165			Viken n, 3416			Landet øvrig n, 8127		
	Antall kryss	Andel (%)	95% KI	Antall kryss	Andel (%)	95% KI	Antall kryss	Andel (%)	95% KI
Unngå besøk i hjemmet	1450	67	64.9–68.9	2330	68	66.6–69.7	5334	66	64.6–66.6
Pålagt karantene	1330	61	59.3–63.4	2047	60	58.3–61.5	4685	58	56.6–58.7
Holde avstand til venner/bekjente	1010	47	44.5–48.7	1686	49	47.7–51.0	4151	51	50.0–52.2
Ha begrensninger i antall kontakter ¹	733	34	31.9–35.9	1130	33	31.5–34.7	2801	34	33.4–35.5
Påbud om hjemmekontor	385	18	16.2–19.4	470	14	12.6–15.0	1206	15	14.1–15.6
Begrensninger i mulighet til besøk i institusjoner ²	321	15	13.4–16.4	558	16	15.1–17.6	1271	16	14.9–16.4
Maks 5 gjester hjemme	266	12	11.0–13.7	443	13	11.9–14.1	1220	15	14.3–15.8
Forbud mot privat arrangement	249	12	10.2–12.9	286	8	10.4–12.5	793	10	9.1–10.4
Holde avstand til andre på offentlige steder	246	11	10.1–12.8	390	11	7.5–9.3	1095	13	12.7–14.2

¹ Ha begrensninger i antall personer en kan omgås

² Begrensede besøksmuligheter til nærstående i institusjon

4.3 Tiltak knyttet til begrensninger i fritid og reiser

Som for forrige punkt så var det enkelte respondenter som kun hadde haket av for ett, 1203 (9%) eller to 832 (6%) alternative tiltak, mens majoriteten 11673 (85%) hadde krysset av ved tre tiltak. Det var ikke mulig å hake av for mer enn tre tiltak.

Tabell 4. Antall og andel avkryssninger ved tiltak knyttet til begrensninger i reiser og fritid, etter aldersgruppe

Tiltak	Alle, n, 13708				Andel (%; 95% KI) som valgte tiltaket (etter aldersgruppe)							
	Antall kryss	Andel Kryss (%)	Andel som valgte tiltaket	95% KI	16-25 år n, 384		26-40 år n, 1712		41-65 år n, 7401		65+ år n, 4211	
					%	95% KI	%	95% KI	%	95% KI	%	95% KI
Stengte butikker	9990	27	73	72.1–73.6	72	67.5–76.4	65	62.4–66.9	72	71.1–73.1	78	76.3–78.8
Unngå unødvendige reiser innenlands	5574	15	41	39.8–41.5	33	28.0–37.3	37	34.4–39.0	42	40.5–42.8	41	39.8–42.8
Stengte frisører ol. ^I	4249	12	31	30.2–31.8	15	12.1–19.3	18	16.6–20.2	30	29.0–31.1	39	37.8–40.7
Stengte serveringssteder	3262	9	24	23.1, 24.5	29	25.0–34.1	31	28.8–33.2	23	22.4–24.4	21	19.9–22.3
Stengte kulturtilbud ^{II}	3023	8	22	21.4–22.8	18	14.9–22.6	22	19.9–23.8	21	20.4–22.3	24	22.5–25.1
Stengte treningssentre	2968	8	22	21.0–22.3	45	40.0–49.9	31	29.1–33.5	20	19.3–21.1	18	17.0–19.3
Påbud om munnbind på off steder	2545	7	19	17.9–19.2	20	16.1–24.0	19	17.1–20.8	19	17.7–19.5	18	17.2–19.5
Forbud mot breddeidrett	2509	7	18	17.7–19.0	19	15.1–22.9	21	19.6–23.5	22	21.0–22.9	11	9.6–11.5
Unngå unødvendige utenlandsreiser	1928	5	14	13.5–14.7	5	3.6–8.2	13	11.5–14.6	15	13.8–15.4	14	13.4–15.5
Skjenkestopp	718	2	5	4.9–5.6	15	11.4–18.4	11	9.1–12.1	5	4.7–5.7	2	2.0–2.9
Totalt	36766	100	-		-		-		-		-	

^I Stengte frisør, hudpleier og liknende, ^{II} Stengte kulturtilbud som kinoer, teatre, konserter, ^{III} Forbud mot breddeidrett for ungdom og voksne

Stengte butikker ble oppgitt som mest belastende i alle aldersgrupper, etterfulgt av å unngå unødvendige innenlandsreiser. Begrensninger på unødvendige utenlandsreiser og skjenkestopp ble oppgitt som de minst belastende av de ti tiltakene i alle aldersgrupper.

For flere av tiltakene var det en aldersgradient i opplevd byrde. Begrensninger i innenlandsreiser, stengte frisører og kulturtilbud ble i økende grad oppgitt som belastende ved økende alder. Skjenkestopp og stengte treningssentre og serveringssteder ble i økende grad oppgitt som belastende med synkende alder.

Tabell 5. Antall og andel avkryssninger ved tiltak knyttet til begrensninger i reiser og fritid, etter kjønn

Tiltak	Kvinner (n, 7385)*			Menn (n, 6319)		
	Antall kryss	Andel (%)	95% KI	Antall kryss	Andel (%)	95% KI
Stengte butikker	5344	72	71.3–73.4	4643	73	72.4–74.5
Stengte frisører ol. ^I	2893	39	38.1–40.3	1356	21	20.5–22.5
Unngå unødvendige reiser innenlands	2867	39	37.7–39.9	2706	43	41.6–44.0
Stengte treningssentre	1737	24	22.6–24.5	1230	19	18.5–20.5
Stengte serveringssteder	1687	23	21.9–23.8	1575	25	23.9–26.0
Stengte kulturtilbud ^{II}	1609	22	20.9–22.7	1413	22	21.3–23.4
Forbud mot breddeidrett for ungdom og voksne	1202	16	15.5–17.1	1306	21	19.7–21.7
Påbud om munnbind på off steder	1186	16	15.2–16.9	1357	21	20.5–22.5
Unngå unødvendige reiser utenlands	838	11	10.6–12.1	1089	17	16.3–18.2
Skjenkestopp	282	4	3.4–4.3	435	7	6.3–7.5

^I Stengte frisør, hudpleier og liknende

^{II} Stengte kulturtilbud som kinoer, teatre, konserter

*For fire respondenter var kjønn ikke oppgitt

Stengte butikker var tiltaket som oftest ble oppgitt som mest belastende for begge kjønn, og i like stor grad mellom menn og kvinner. Dette ble etterfulgt av å unngå unødvendige reiser innenlands. For kvinner var tiltakene stengte frisører og å unngå innenlandsreiser like belastende. En høyere andel menn enn kvinner oppga det som belastende med forbud mot breddeidrett, påbud om munnbind og å unngå unødvendige utenlandsreiser.

I Oslo ble tiltakene skjenkestopp og stengte serveringssteder, kulturtilbud og treningssentre i større grad angitt som belastende enn i landet for øvrig. Dette kan henge sammen med den kumulative byrden og varigheten av disse tiltakene i Oslo. Begrensninger i innenlandsreiser fordelte seg likt mellom gruppene. Påbud om munnbind på offentlige steder oppleves mindre belastende i Oslo enn landet for øvrig.

Tabell 6. Antall og andel avkryssninger ved tiltak knyttet til begrensninger i reiser og fritid, etter boområde

Tiltak	Oslo n, 2165			Viken n, 3416			Landet øvrig n, 8127		
	Antall kryss	Andel (%)	95% KI	Antall kryss	Andel (%)	95% KI	Antall kryss	Andel (%)	95% KI
Stengte butikker	1377	64	61.5–65.6	2481	73	71.1–74.1	6132	75	74.5–76.4
Unngå unødvendige reiser innenlands	850	39	37.2–41.3	1455	43	40.9–44.2	3269	40	39.2–41.3
Stengte frisører ol. ^I	562	26	24.1–27.8	1157	34	32.3–35.5	2530	31	30.1–32.1
Stengte serveringssteder	818	38	35.7–39.8	739	22	20.3–23.0	1705	21	20.1–21.9
Stengte kulturtilbud ^{II}	623	29	26.9–30.7	709	21	19.4–22.1	1691	21	19.9–21.7
Stengte treningssentre	661	31	28.6–32.5	727	21	19.9–22.7	1580	19	18.6–20.3
Påbud om munnbind på offentlige steder	201	9	8.1–10.6	479	14	12.9–15.2	1865	23	22.0–23.9
Forbud mot breddeidrett for ungdom og voksne	338	16	14.1–17.2	619	18	16.9–19.4	1552	19	18.3–20.0
Unngå unødvendige reiser utenlands	315	15	13.1–16.1	547	16	14.8–17.3	1066	13	12.4–13.9
Skjenkestopp	261	12	10.7–13.5	142	4	3.5–4.9	315	4	3.5–4.3

^I Stengte frisør, hudpleier og liknende

^{II} Stengte kulturtilbud som kinoer, teatre, konserter

4.4 Tiltak knyttet til begrensninger for barn og unge

Symptometer har kun deltagere 16 år eller eldre. For å få informasjon om belastning ved smitteverntiltak for barn og unge ble deltagere med ansvar for barn yngre enn 16 år bedt om å vurdere byrden av seks ulike smitteverntiltak.

De ble først bedt om å vurdere disse tiltakene ut fra hva de selv tenker deres barn opplever som mest belastende og deretter hva de opplever som mest belastende for familien. Den innledende teksten var lik, og tiltakene som skulle vurderes var de samme.

Av de 13708 som besvarte ukeskjema opplyste 2224 at de er foresatte til barn yngre enn 16 år. Blant disse var 384 (17%) hjemmehørende i Oslo, 582 (26%) i Viken og 1258 (57%) i landet for øvrig.

Tabell 7. Antall og andel avkryssninger ved tiltak knyttet til barn- og unge, fordelt etter perspektiv.

Tiltak	Barnets perspektiv			Familiens perspektiv		
	Antall kryss	Andel (%)	95% KI	Antall kryss	Andel (%)	95% KI
Stengte skoler eller barnehager	1682	76	73.8–77.3	1748	79	76.8–80.2
Ikke kunne delta på fritidsaktiviteter	1315	59	57.0–61.1	1044	47	44.9–49.0
Gjentatte karantener	1298	58	56.3–60.4	1470	66	64.1–68.0
Rødt nivå på skoler eller i barnehager	850	38	36.2–40.2	876	39	37.4–41.4
Uforutsigbarhet med skifte av nivå på skoler ¹	799	36	33.9–37.9	822	37	35.0–39.0
Ikke kunne delta på idrettsstevner ol. ^{II}	353	16	14.4–17.4	260	12	10.4–13.1

¹ Veksling/uforutsigbarhet med skifte av nivå på skoler (gult til rødt og motsatt)

^{II} Ikke kunne delta på idrettsstevner, samlinger og konkurranser

Stengte skoler og barnehager løftes frem som det mest belastende tiltaket både for barnet og for familien som helhet, og det oppleves betydelig mer belastende enn at skoler og barnehager er på rødt nivå eller uforutsigbarhet knyttet til skifte av nivå fra gult til rødt og motsatt (tabell 7). Gjentatte karantener oppleves mer belastende for familien enn for barnet. Det kan muligens knyttes til fravær fra arbeid for foresatte. Det å ikke kunne delta i fritidsaktiviteter oppleves mer belastende for barnet enn for familien.

Tabell 8. Antall og andel avkryssninger ved tiltak knyttet til barn- og unge, fordelt etter boområde og fra barnets perspektiv (A) og familiens perspektiv (B)

A

Tiltaksbyrde - barnets perspektiv	Oslo			Viken			Landet, øvrig		
	Antall kryss	Andel (%)	95% KI	Antall kryss	Andel (%)	95% KI	Antall kryss	Andel (%)	95% KI
Stengte skoler eller barnehager	304	79	74.6–82.7	436	75	71.1–78.1	942	75	72.3–77.1
Ikke kunne delta i fritidsaktiviteter	219	57	51.9–61.7	334	57	53.2–61.2	762	61	57.8–63.2
Gjentatte karantener	250	65	60.0–69.5	351	60	56.2–64.1	697	55	52.6–58.1
Rødt nivå på skoler eller i barnehager	147	38	33.5–43.1	213	37	32.7–40.5	490	39	36.3–41.6
Uforutsigbarhet med skifte av nivå på skoler	124	32	27.7–37.0	225	39	34.7–42.6	450	36	33.1–38.4
Ikke kunne delta på idrettsstevner ol*	42	11	8.2–14.4	89	15	12.6–18.4	222	18	15.6–19.8

* Ikke kunne delta på idrettsstevner, samlinger og konkurranser

B

Tiltaksbyrde –familiens perspektiv	Oslo			Viken			Landet, øvrig		
	Antall kryss	Andel (%)	95% KI	Antall kryss	Andel (%)	95% KI	Antall kryss	Andel (%)	95% KI
Stengte skoler eller barnehager	327	85	81.0–88.2	453	78	74.1–80.9	968	77	74.5–79.1
Ikke kunne delta i fritidsaktiviteter	164	43	37.8–47.6	276	47	43.3–51.4	604	48	45.2–50.7
Gjentatte karantener	276	72	67.0–76.0	388	67	62.6–70.3	806	64	61.3–66.6
Rødt nivå på skoler eller i barnehager	157	41	36.0–45.8	217	37	33.4–41.2	502	40	37.2–42.6
Uforutsigbarhet med skifte av nivå på skoler	122	32	27.2–36.5	225	39	34.7–42.6	475	38	35.1–40.4
Ikke kunne delta på idrettsstevner ol*	34	9	6.4–12.1	69	12	9.5–14.7	157	12	10.8–14.4

* Ikke kunne delta på idrettsstevner, samlinger og konkurranser

Stengte skoler og barnehager, ikke kunne delta i fritidsaktiviteter og gjentatte karantener oppleves som de tre mest belastende tiltakene for barn og unge i alle tre områdene, både sett fra barnets og fra familiens perspektiv (tabell 8). Stengte skoler og barnehager og begrensninger i fritidsaktiviteter oppleves mer belastende sett fra familiens perspektiv enn barnets, mens gjentatte karantener oppleves mer begrensende sett fra barnets perspektiv. Dette gjelder for alle områdene. Det tiltaket færrest har krysset av for som «de tre mest belastende tiltakene» er det å ikke kunne delta på idrettsstevner.

4.5 Begrensninger ved undersøkelsen

De som har samtykket til å delta i Symptometer og som får tilsendt ukentlige spørreskjemaer (n, 34 580), er i stor grad alders- og kjønnsrepresentative for befolkningen. Blant de 13 708 deltagere (40 %) som svarte på spørreskjemaet i uke 10, er det størst frafall i den yngste aldersgruppen.

Det er ikke mulig å se på tiltaksbyrde på tvers av spørsmålene, i.e. om stengte butikker er tyngre eller lettere enn å unngå å ha besøk hjemme. Antall valgmuligheter var opp til tre, men noen få valgte bare ett eller to. Det var ikke mulig å velge «ingen av tiltakene oppleves belastende». Vi fikk skriftlig tilbakemelding fra en håndfull deltagere om at de ikke besvarte skjemaet, da dette valget ikke var tilgjengelig.

5 Konklusjon

Belastningen knyttet til smitteverntiltak var høyest for de tiltakene som gikk inn i folks private sfære, som begrensninger i hvor mange man kunne invitere inn i sitt eget hjem og omgås med, stengte butikker og pålagt karantene. For barn ble stengte skoler og barnehager løftet frem som det mest belastende tiltaket. Tiltaksbyrden var ulik for yngre og eldre.

Vedlegg

Spørsmålene om tiltaksbyrde stilt i ukeskjema utsendt 08.03.2021

Vurdering av tiltak for å stoppe koronaepidemien

For alle tiltaksspørsmålene under var det mulig å hake av alt fra en (1) til tre (3) svar.

Tiltak knyttet til begrenset sosial kontakt

Spørsmålet som ble stilt:

Tenk deg at din kommune vurderer å innføre noen av tiltakene nedenfor for å stoppe koronaepidemien.

Hvilke 3 tiltak ville vært mest belastende for deg personlig hvis de skulle vare de neste 4 ukene?

Hak av ved de 3 tiltakene som vil oppleves som mest belastende for deg

- Unngå besøk i hjemmet
- Maks fem gjester hjemme
- Forbud mot privat arrangement
- Holde avstand til andre på offentlige steder
- Holde avstand til venner/bekjente
- Påbud om hjemmekontor
- Ha begrensninger i antall personer en kan omgås
- Pålagt karantene
- Begrensede besøksmuligheter til nærstående i institusjoner

Tiltak knyttet til fritid og reiser

Spørsmålet som ble stilt:

Hak av ved de 3 tiltakene som vil oppleves som mest belastende for deg

- Stengte serveringssteder
- Skjenkestopp
- Stengte butikker
- Stengt frisør, hudpleier og liknende
- Stengte kulturtilbud som kinoer, teatre og konserter
- Stengte treningsentre

- Forbud mot breddeidrett for ungdom og voksne
- Påbud om munnbind på offentlige steder
- Unngå unødvendige reiser innenlands
- Unngå unødvendige reiser utenlands

Tiltak knyttet til barn og unge

Innledende spørsmål:

Er du foresatt til barn yngre enn 16 år?

- Ja
- Nei

Hvis svaret var «ja», ble ytterligere tekst og spørsmål stilt:

Vi ber deg svare på spørsmål knyttet til belastning av tiltak knyttet til barn og unge yngre enn 16 år.

Vi ber deg først svare ut fra barnets perspektiv og deretter ut fra familiens perspektiv. Svaralternativene er like.

Tenk deg at din kommune vurderer å innføre noen av tiltakene nedenfor for å stoppe koronaepidemien.

Hvilke 3 tiltak rettet mot barn og unge ville vært mest belastende for ditt/dine barn hvis de skulle være de neste 4 ukene?

Belasting for barnet:

Hak av ved de 3 tiltakene som vil oppleves som mest belastende for ditt/dine barn

- Rødt nivå på skoler eller i barnehager
- Stengte skoler eller barnehager
- Veksling/uforutsigbarhet med skifte av nivå på skoler (gult til rødt og motsatt)
- Gjentatte karantener
- Ikke kunne delta på fritidsaktiviteter
- Ikke kunne delta på idrettsstevner, samlinger og konkurranser

Hvilke av disse tiltakene rettet mot barn og unge ville vært mest belastende for deres familiesituasjon hvis de skulle være de neste 4 ukene?

Belastning for familiesituasjonen:

- Hak av ved de 3 tiltakene som vil oppleves som mest belastende for deres familiesituasjon
- Rødt nivå på skoler eller i barnehager
- Stengte skoler eller barnehager
- Veksling/uforutsigbarhet med skifte av nivå på skoler (gult til rødt og motsatt)
- Gjentatte karantener
- Ikke kunne delta på fritidsaktiviteter
- Ikke kunne delta på idrettsstevner, samlinger og konkurranser

Utgitt av Folkehelseinstituttet

November 2021

Postboks 4404 Nydalen

NO-0403 Oslo

Telefon: 21 07 70 00

Rapporten kan lastes ned gratis fra

Folkehelseinstituttets nettsider

www.fhi.no